

გ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს			
თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცხადვე ნომერი—ერთი შაურსი

ივერია

აზიის დასავლეთად და კერძო განცხადებით დასაბუთებულ უნდა მივიჩნიოთ: თვითონ რედაქციას, კერძო ში, ავტორის ქართული პრესის ძველი პირდაპირი უკავშირის ქართული პრესის წინა-კიბონის გასაზრუნველი საზოგადოების განცხადებით დასაბუთებული საზოგადოების სახელზე, სასულიერო ქართული ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სურათები რა კავშირი.

1877—1893 ს ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს და ს ა ლ ი ტ ე რ ა ტ ი უ რ ე გ ა ზ ე თ ი 1877—1893

ქართული თეატრი
ოთხშაბათს, 22 სექტემბერს,
ქართულ დრამატულ საზოგადოების და-
სის მიერ
წარმოდგენილი იქნება:

სპაგანის სულუზობა

კომ. 3 მოქ. მოლიერისა, თარგმანი თავ. აკაკისა.

ახირებულნი

ვოდ. 1 მოქ. 5. ყიფიანისა
მონაწილეობას მიიღებენ: ქქ. მე-
ლიქიშვილისა, ნებიერიძისა, ჩერ-
ქეიშვილისა და სხვ. ბბ. აბაშიძე,
ყიფიანი, გუნი, სვიმონიძე და სხ.
ადგილებსა ფასა ჩვეულებრივად
დასაწყისი 7 1/2 საათზედ

ტვილინი

20 სექტემბერს

ერთს თავის წიგნში აღიქმანდ-
რე დიუმა ამბობს: „მომქმედის პი-
რის დახატვა შეუძლებელია, თუ
საზოგადოდ კარგად არა გუპს
შესწავლული ადამიანი, ისე რო-
გორც უცნო ენაზედ შეუძლებე-
ლია ლაპარაკი, თუ იგი ენა სა-
ფუძვლიანად არა გაქვს შეთვისე-
ბული“.

ამას უნდა დავსძინოთ, რომ კი-
დეც უფრო შეუძლებელია და უსა-
ფუძვლო სჯა და ლაპარაკი მთე-
ლის ერისთვისაზედ, როდეს-
სც ამ ერს არ იცნობ. მაგრამ
ქუთაისის პროკურორის თანამემ-
წის, ბ-ნ ბაიკოვისთვის, არ დაუშლია
მ გარემოებას, რომ ჩვენს ერზეა
მის გაუცნობლად, შეუსწავლე-
ლად საქვეყნოდ გამოეთქვა აზრი
ყოველად შემცდარი და უსამართ-
ლო. „მოლაპარაკე მსაჯული“,
როგორც უწოდებს თავის თავს
პროკურორის თანამემწე, ამბობს:
სამსჯავროდ კარგად იცის სი-
მართლე ჩემის აზრისაო. მოგვე-

ცეს ნება, იჭვი შევიტანოთ ამაზე.
სამსჯავრო, როგორც უმაღლესი
წარმომადგენელი და გამოძევე-
ლი სამართლისა, არა გვგონია,
დაეთანხმოს პროკურორის თანა-
მემწის დაუსაბუთებელ და ქართ-
ველთა ერის დამამცირებელ აზრს.
მაშინ ხომ თითონ სამსჯავრო
ჩრდილს მიაყენებდა თავის სამარ-
თლიანობის ხასიათს და ავტორი-
ტეტს! არ ვფიქრობთ, რომ ქუ-
თაისის ოლქის სამსჯავროს წარ-
მომადგენელი გაჰყვინ ამ უკუ-
დმართ გზაზე „მოლაპარაკე მსა-
ჯული“—პროკურორის თანამემ-
წის.

ჩვენ გავვიგონია საზოგადოება-
ში ჩივილი და დრტვივა იმაზედ,
რომ სამსჯავრო წინადაგანზრ-
ხულის და წინადაგანზრხის აზ-
რით ჰხელმძღვანელობს მსჯავრის
დადების დროსაო. ჩვენ ეს არ გვინ-
და და გვეჯერა და არ გვინდა
ესადაც დავიჯეროთ. მაგრამ, რო-
დესაც სამართლის წარმომადგე-
ნელი და უფლება-მოსილი გვა-
მი ისეთ რასმეების ქადაგებას
დაიწყებს, როგორც ამ შემთ-
ხვევაში, მაშინ ჩვენ გვესმის სა-
ზოგადოების უკმაყოფილების და
გულის ტკენის მიზეზი. „მსაჯუ-
ლისათვის ყველაფერზედ უფრო
საშიში წინადაგანზრხა არისო“,
ამბობს ქან ქაჯ რუსსო და, რასა-
კვირველია, ყოველის მსაჯულისა-
თვის უწმინდესი მოვალეობაა, რომ
ეს მცნება ასსოვდეს მარად ქამს.

სადაც ხალხი სცხოვრობს, იქ
დანაშაულობაც ხდება; შეუმცდა-
რი და უცოდველი ქვეყანაზე არც
კაცი არის და არც ერი. მაგრამ
ამ შემთხვევაში საჭიროა მსაჯულ-
მა, მეცნიერმა, ფილოსოფოსმა გა-
მოიკვილოს: სად რამდენი და რა
ხასიათის დანაშაულობა ხდება; რა
არის მიზეზი თითოეულის მოვ-
ლენისა და, მხოლოდ შემდეგ ასე-
თის საფუძვლიანის საგნის გამო-
კვლევისა და გაცნობისა, წარმო-

სთქვას თვისი განაჩენი. ამ სახით
შემუშავებულს და ცხრილში გა-
ტარებულს აზრს, რასაკვირვე-
ლია, ექნება ავტორიტეტი და ყო-
ველი კაცი თავს მოიხრის წინაშე
ამ გვარის მსაჯულებისა. თორემ
სხვა გზით შედგენილს აზრს ერის
სიკეთეზე, თუ სიავზე, ვინც უნდა
რა სთქვას, ფასი მანც არა აქვს.
სიბუყა დიდი რამ არის და ამ სი-
ბუყას სიფრთხილით უნდა ხმარე-
ბა. არაბული ანდაზა: „ენით წა-
ფარხილებს, ისევ ფენით წა-
ფარხილება სჯობია“, და ეს ძვე-
ლის კულტურის ერის სიბრძნე
დიდად საგულისხმოა.

ესლა ჩვენც მოვიყვანთ რამდენ-
სამე მაგალითს სხვა-და-სხვა ქვეყ-
ის ცხოვრებითგან, ხოლო დას-
კვნა და მსჯავრის დადგენა მიგ-
ვინდვია ქუთაისის პროკურორის
თანამემწისათვის.

1) საფრანგეთში შარშან ათას
ხუთასი მილიონი მოიპარეს, რო-
გორც აღმოაჩინა პანამის საქმე,
და ამ უშველებელ დანაშაულობას
აბრალებდნენ მთელს პარლა-
მენტს, სენატს, მინისტრებს, მწერ-
ლებს და თითქმის საფრანგეთის
პრეზიდენტსაც უდებდნენ ცოტა-
ოდენს წილს. საქმე შესდგა, მსაჯუ-
ლებამ მხოლოდ რამდენიმე კაცი
იცნო დამნაშავედ: მინისტრები,
დეპუტატები და სენატორები გან-
თავისუფლდა, მაგრამ მილიონდ ნა-
ხევარი ფრანგი მანც შეჭმული
დარჩა და რამდენიმე ასი-ათასი და-
რიბი იჯახი, რომელთაც მიენ-
დოთ თავის ეკონომია, გადატყდა.

2) თითქმის ამნაირივე ამბავი
მოხდა იტალიაში: რომის ბანკში
დიდ-ძალი ფული შესჭამეს და აქც
ისევ დიდ კაცებს ჰბრალებდობდა
დანაშაული.

3) პეტერბურგში ხშირად ასა-
მართლებენ ხოლმე ავაზაკთა და
სხვა-და-სხვა შემადრწუნებელ დამ-
ნაშავეთა გუნდს, რომელიც თი-
თონ სატახტო ქალაქში ათისა და

თხუთმეტის წლით სცხოვრობენ.
სტატისტიკისაგან ცნობილია, რომ
რიცხვი დამნაშავეთა პეტერბურგში
2% არის.

4) იტალიაში, ესპანიაში, ამერი-
კაში ავაზაკები აყენებენ მოგზაურ-
თა—ძარცვენ და ჰკვდენ. და ამე-
რიკის მთავრობას მთლად ქრთ-
მის ადებსა უმტკიცებენ.

5) თითქმის ყოველგან სადაც წა-
რმომადგენლობითი მმართველ-
ობაა, ყველგან პარლამენტში იმარ-
თება ერთი ლანძვრა, ცემა-ტყევა
და ვაი-ვაგლანია. ასეა ევროპაში
და ასეა ამერიკაშიც.

ორის წლის წინად იტალიის
პარლამენტში ერთის საათის გან-
მავლობაში საშინელი მუშტის
კრივი გაიმართა და სამასი დეპუტა-
ტი ერთი მეორეს ცხვირ-პირს ამ-
ტვრევდა.

6) დიდრონ ქალაქებში რა გასაო-
ცარი და შემადრწუნებელი დანაშაუ-
ლობა ხდება, ეს, უთუოდ, კარგად
ეცოდინება ჩვენს „მოლაპარაკე-
მსაჯულს“. მაგ. თვით ლონდონ-
ში დაარსებული იყო სკოლა ქურ-
დებისათვის, სადაც ქურდობას
სწავლიდნენ და წარმომადგენეთ, ესა
განონით დაშლილიც არ არის
იქ.

მაგრამ ყველა ამების გამო, რაც
ჩვენ ჩამოვთვალეთ, განა ითქმება,
რომ მთელი ევროპა, ამერიკა და
რუსეთი დადუშული ქვეყანაა, რომ
იქაური ხალხი ქურდია, ავაზაკია,
თვითმართველობის მოხმარება არ
შეუძლია და სხვა? ჩვენის აზრით,
ასეთის განაჩენის დადგენა არ შე-
იძლება, მაგრამ ვაცადოთ ქუთა-
ისის პროკურორის თანამემწეს,
ბ-ნ ბაიკოს: აბა ის რას იტყვის?

ადვილად შესაძლებელია, ზო-
გიერთმა ჭკუიანმა კრიტიკოსმა
დაგვწამოს, რომ მოყვანილის მა-
გალითებით გვსურს გავამარ-
თლოთ ჩვენი დამნაშავენი, მაგრამ
ამათთვის ჩვენ არც ვსწერთ და

ფელეტონი

მ მ კ ა რ მ

ფრანსუა კოპსეტი
(ფრანგულით)

თეატრში პალტო გავიხადე, მეკა-
რე დედაკაცს მივაბარე და ის იყო,
უნდა შევესულიყავ ორკესტრის პირ-
დაპირ მდგარ სელზე დასაჯდომად,
რომ ამ დროს კორიდორის ბოლო-
ში თეთრ წვეროანი მოხუცი მოქან-
დაკე, ლუი სენეშალი, გამოჩნდა. მინ-
დოდა ამბავი რამ მკითხნა და და-
ვუცადე, სანამ ისიც დაბინავებდა
თავის პალტოს.

სენეშალი დიდად მიყვარს, თავიან-
სა ესცემ მის ნიქს, ხასიათს; ვიცი,
რა უხადო ზრახვანი, რა განუსა-
ზღვრელი გულკეთილობაა დაფარუ-

ლი ამ გარეგნობით მოღუშულს არტი-
სტის გულში. ჩემს გარდა კარგად
იციან აგრედვე სენ-ჟაკის ფობურგის
მცხოვრებთ, რომელიც ყოველ დი-
ლა ჰხედავენ, როცა არტისტი თა-
ვის ხალხურ ჩვეულებას ასრულებს
და პირის დასაბანად ვალ-დე-გრასის
ქუჩის კუთხეში ჩამოდის ხოლმე შა-
დრეგანთან. თვითონ მომიყვებოდა
ხოლმე თავის სახელოსნოში წინან-
დელ ცხოვრების ამბავს, როცა ქან-
დაკებისათვის თიხას ერთმანერთს აწე-
ბებდა, როცა მუშაობაში ღღესა და
ლამეს ასწორებდა და ლუკმა პურს
ღიდის ტანჯვითა და ჯაფით შოუ-
ლობდა. ახლა-კი, როცა აკადემიკო-
სის გვირგვინით დადაფნულია, აცვია
თავის ჰამპრის ტანისამოსი და ზედ
ლეფონ ღონორის აფიცრის ჯვარი-
ცა ჰკიდია, ვიცი რა პატიოსნად ხმა-
რობს თავისს ქონებას, ღიდს სა-
ხელთან ერთად შეძენილს. გავიგე,

როგორ აძლევდა შემწეობას გაქი-
რვებულთ; ისიც გავიგე, რომ მთელი
თავისი ჯამაგირი, რასაც აკადემია
აძლევს, გადადებული აქვს ერთის სა-
ცოდვის ურის ქალისათვის, რომ-
მელსაც ოჯახის რჩენა აწევს კის-
რად და რომელიც, აგერ ოც-და-ხუ-
თი წელიწადია მას აქედ, მთელს პა-
რიჟში საუცხოვო ტანადობის ქალი
იყო; სენეშალს თავის ქანდაკების
ჰეკუბის ნიმუშად ეს ქალი ჰყავდა
და პირველად ამ ქანდაკებით გაი-
თქვა სახელი.

მინდოდა მენახა, სანამ წარმოდგე-
ნა დაიწყებოდა, და მელაპარაკნა მის
მეგობარ ოკტავ ფირმესზე, პოეტზე,
რომელიც ამ ათის წლის წინად გარ-
დაიცვალა. მერე როგორ გარდაი-
ცვალა? სიცოცხლეში თითქმის არა-
ვინ იცნობდა; სიკვდილის შემდეგ-
იც ისე გაითქვა სახელი, რომ მისი დრა-
მის მასწავლად რახინდების წარმოდგენაზე

ოღონში*) პარიჟის მთელმა განა-
თლებულმა და მალაღმა საზოგადო-
ებამ თავი მოიყარა.

რო დამინახა, ხელი გამომიწოდა
და მკითხა:—თქვენის ბილეთის ნო-
მერი მგონი ყოველთვის სამოც-და-
მესამეა?

—თქვენისა კიდევ სამოც-და-მე-
ხუთე განა?—ვკითხე მეცა.

—ძალან კარგი... რახან ერთად
ვისხდებით, ანტრაქტებში ცოტას მა-
ინც ვიმუსაიფებთ. მაგრამ ცოტა მო-
მითმინეთ, ერთი ჩემი „ქერქი“ გა-
ვიხადო,—მითხრა მან.

ამისთანა სიტყვებს, რომლებიც
ფობურგების ლექსიკონს ეკუთვნის,
ეს პარიჟის ძველი ბიჭი ხშირად ხმა-
რობდა ხოლმე და ხანდახან თვით
ინსტიტუტში იმ გვარად იოხუჯე-
და, რომ თავის ამხანაგებს წამოა-
წითლებდა ხოლმე.

არც იმედი გვაქვს, ამათ რომ
ოღესმე რამე შეიგნონ.

მეველე

ოფიციალური ცნობა ხოლმის შეხებაზე

17 სექტემბერს დილით ტფილი-
ის საავადმყოფოებში ხოლმით
ავადმყოფი არ იყო.

17 სექტემბერს, საღამოზე ავად
გახდა პოლიციის მეთე განყოფილე-
ბაში, იუნკრების სასწავლებლის მო-
სამსახურე. ავადმყოფი სამხედრო სა-
ავადმყოფოში გაჰზავდეს.

18 და 19 სექტემბერს ტფილისში
ხოლმით ავად არავინ არ გამხდარა.
ტფილისის გუბერნია

სურამში სექტემბრის 9-ს ავად გა-
ხდა და 14 სექტემბერს გარდაიცვა-
ლა სურამის მცხოვრები მარიამ აკო-
ფოვისა.

სოფ. ტყუარში (გორის მაზრა),
სექტემბრის 18-ს ავად განდა კონ-
დუქტორის ორჯონიკიძის ცოლი.

ტფილისის მაზრის სოფ. წაწყარო-
ში სექტემბრის 10—16-მდე ხოლ-
მით გარდაიცვალა ოთხი კაცი და
ხოლმის მსგავს ავადმყოფობით—
სამი.

16 სექტემბრიდან 18-დე ამ სო-
ფელში ავად არავინ აღარ გამხდარა

ახალი ამბავი

* * * ტფილისის სასულიერო სე-
მინარიის რექტორის, არქიმანდრიტის
სერაფიმის შუა-მდგომლობით და სა-
ქართველოს ექსარხოსის ვლადი-
მირის ლოცვა-კურთხევით, ტფილი-
ის სასულიერო სემინარიის ეკლეს-
იაში ყოველ ხუთშაბათობით იქმნე-
ბა წირვა ქართულს ენაზე, ქართუ-
ლის ლოცვა-გალობით; ოთხშაბათსა-
ლამობით მწუხრი და ცისკარიც
ისევ ქართული იქნება. პირველი წი-
რვა გარდახილ იქნება ხუთშაბათს
ოცდა-სამს სექტემბერს.

ხმა გაისმა.

— ბატონო სენეშალ, თქვენი პა-
ლტო გვიბოძეთ, —უთხრა მეკარე დე-
დაკაცმა.

ფელსონ შესანიშნავი სურათი წარ-
მომიდგა. მოქანდაკე ისე იყო მორ-
თული, თითქო საღმე საღამოზე წა-
სასვლელიაო: სერთუკის კილოში
წითელი ვარდი გაეკეთებინა; პატა-
რა ტანის მოხუცი ქალი, მოკუხუ-
ლი, სახე დამქვარი, სადა შავს კა-
ბაში გამოწყობილიყო, თავზე ვარ-
დისფერი ლენტები გაეკეთებინა. ორი-
ვენი ერთმანერთს დააკერდნენ, ხე-
ლი ჩამოართვეს და თვალები ცრემ-
ლებით ავესოთ. სენეშალი მაცურე-
ბელთ არ მოერიდა, გადახვიდა მო-
ხუცს და გადაკაცა.

— ფიქრი ნუ გაქვს, ჩემო კლე-
მანს! —უთხრა მან გულ-აჩუყებით...
წარმოდგენის შემდეგ მე გაგაცილებ
სახლში! ფეხით წავალთ, ხელი-ხელს

*) ოღონი—თეატრის პარიჟში.

* * სოფ. შილდიდან გვატყობინებს იქაური მღვდელი, რომ იქ ძლიერ გავრცელებულია ორ გვარი ავადმყოფობა: ფლარათობა და კიდევ რაღაც უცნაური სენი—გულის ღონება და პირ საქმობა. სამის კვირის განმავლობაში მარტო ფლარათობით გარდაცვლილია ორმოცი კაცი. არც ექიმი სხანს თურმე და არც წამალი.

* * წვერი (ქართლში): აქეთ სოფლებში ქურდობაა გახშირებული: ღირბში, სასირეთში, ფლავში, აბისში და სხვ.; სოფელი ბრეთი ხომ ბუნაგია ქურდებისა. ამ სოფელში თავისუფლად დადიან სხვა-დასხვა ჯურისა და რჯულის ქურდები.

* * ხევი (ღუშეთის მაზრა): რადგან ჩვენ კაცის კვლა, დაჭრა და დასახიჩრება არა იშვიათი მოვლენაა, ამიტომ თითქო განგებ ღმერთს ისეთი კაცებიც მოუვლენია ჩვენის ქვეყნისთვის, რომლებიც სასწაულთ მოქმედებრივ არჩენენ ისეთს მძიმე კრილობას, რომელსაც ნასწავლი მკურნალები ხელს ვერა სდებენ. ორი ამისთანა საოცარი ექიმი სოფ. გორციხის მცხოვრებელნი არიან. ამთ ბევრი გაჭირებული და სამარისკენ გამგზავრებული კაცი დაიხსნეს, ბევრს დაუბრუნეს სიცოცხლე. ერთი ამ ექიმთაგანი მთავრობისაგანაც ცნობილია, რადგანაც ისეთი ავადმყოფები მოუჩენია, რომლებსაც სამკურნალოებში ვერა უშველეს-რა. ეს შინაური ხირურგები სასყიდელს არ მისდევენ, რასაც თავისი სინილით მისცემს ვინმე, იმასა სჯერდებიან, ზოგიერთ ბეჩავს, უცხო სოფლიდან მოსულს, სახლშიაც სწამლობენ, ანუ ნივთიერ შემწეობას აძლევენ.

აქეთ სასიამოვნო ტაროსია. ქერი მოგვივიდა წინა წლებთან შედარებით მცირე. თივის მოსავალიც მცირეა. მკა ამ მოკლე ხანში მგონი ყველგან გათავდებია. მატყლიც კარგი ავიდა და ბლომადაც, მაგრამ ვაჭრებს უხაროდეთ: ყველა ვაჭრებს ერთი პირი აქეთ: როგორც თვითონა სურთ, იმ ფასად ჰყიდულობს.

* * უჩხეთი (ბათუმის ოლქი): 12-ს სექტემბერს, ღამის თორმეტ საათზედ თავის საწოლს ოთახში მოაპკლეს მძინარე ჰასან იბრაიმ-ოღლი-კომპლატაძე. ექვი მიიტანეს ოსმან და

გაყრილი და „იმაზე“ ვილაპარაკებთ განა?.. ახლა ეს მითხარით, წარმოდგენას ხომ დაესწრებთ?

— დიად, ბატონო, — უბასუხა მოხუცმა დედაკაცმა, — კარებთან სდგას ჩემი სკამი; კარგი იღბალი მომივიდა... მაგრამ უკაცრავად, ბატონო სენეშალ, უნდა ჩემს საქმესაც მივხედო.

და სანამ მეკარე პალატებისა და ქოლგების შენახვაში იყო გართული, მოქანდაკემ მე შემომხედა და, რა დაინახა ჩემი განცვიფრებული სახე, დაღონებით შემომღიმა, ხელი მომიკიდა და თეატრში შემეყვანა.

— წავიდეთ, დავხედეთ, — წარმო-სთქვა აღვლებულის ხმით. — ამ ქალის ვინაობას ახლავ გეტყვი... ძან სამწუხარო ისტორია კია! მგარამ ამავე დროს ნუგუშის მცემი ისტორიაცაა: იგი ამტკიცებს, რომ გქვეყანაზე კიდევ მოპოვებთან უნდა არა არსებანი... გავხუდეთ: ზარი

ასლან მთარაჯ-ოღლებზედ. ერთი იმათგანი—ასლანი—შეიპყრეს და გავზავნეს ბათუმის საპატრიარქოში, ოსმან-კი გაქცეულია.

* * ოღლაური (ბათუმის ოლქი): 14-ს სექტემბერს აქ დიდი უბედურება მოხდა; რიზაყაშვილს დილით აღრე თან წაუყვანია სამი თავის ნათესავი შეთოფ-იარაღებული და დაუდარაჯნია წყაროს მიხლო-ბლად. მოსულა ერთი ახალგაზდა ვასთხოვარი ქალი თუ არა წყაროსთან, უტაცნიათ ხელი და წაუყვანიათ ტყისკენ. გაუგია ქალის ძმას ალი-ბეგს, დაუძახნია თავის ბიძაშვილისათვის და დასდევნებია ქალის მომტაცებელთ. უსროლიათ თოფი და მოუკლავთ ერთი მათგანი. იმათაც თოფი დაუშენიათ. მოუკლავთ ქალის ძმა და სასიკვდილოდ დაუჭრიათ მისი ბიძა-შვილი. ქალი გადუქვანიათ მეორე სოფელში და უვნებლად მიუტოვებიათ. ერთი მომტაცებელთაგანი შეიპყრეს, ორი-კი გაქცეულია.

მთავრობის განკარგულებანი

დროებითი დებულებანი
პურის დაზღვევისა რუსეთის სააქციონერო საზოგადოებათა მიერ შემოცირებული ტარიფით.

(დამტკიცებულნი ფინანსთა მინისტრის მიერ 8 სექტემბერს 1893 წელს.)

1) რუსეთის დამზღვევ სასწრაფო საზოგადოებათა მიერ 50% -ზედ შემცირებულ ტარიფით მიიღება დასაზღვევად პურა, შენახული კერძო, საზოგადო და სასაქონლო საწარმოებში და აგრეთვე ნათ-სადგურებსა და რკინის გზის სადგურებში: ა) მიუდგელი შემთხვევათ, გლეხთა და საზოგადო მეურნეთა მიერ საინტენდანტო სამმართველოსათვის, კრახათა, რკინის გზათა და სხვა სამმართველოების შემთხვევათ და ბ) რამდენად უსწრაფესად ჰყოფს შემოსუნი-ბულ ჯანთათვის მიღებულ სესხასა სასაქონლო ბანკისა, მის განტარებისა და განყოფილებათა მიერ, ანუ სასაქონლო ბანკის მაგარ კერძო ბანკებისა, განყოფილებათა, აკაქტა და სხვა საკრედიტო დაწესებულებათა და საკრებო სამმართველოთა მიერ.

2) პირველ მუხლში დასაზღვევად დაწესებულებათა მიერ, რომელთაც შეიყვანეს პურა, ანუ სესხა გასცეს, რუსეთის დამზღვევი საზოგადოებანი, დათა-

მესამედ დაწესდეს.

ყველას ახსოვს, რა ჩინებულად ჩაიარა „მაწაწა“ რაინდებმა. ეს პიესა ასჯერ წარმოადგინეს სცენაზე და „ოღონი“ ყოველთვის ავსებდა სავსე იყო ხალხით. ამ საკვირველმა შინაარსმა, ამ ნაკადულივით მქმნარე ლექსებმა პირველ სცენითავე მიყურებლებში განუწყვეტელი და აღტაცებული ტაშის კვრა და „ვაშა-ვაშას“ ძაბილი გამოიწვია მოწონების ნიშნად. თუმცა ეს 25 წელიწადია, რაც საზოგადოება რაღაც ვითომ-და საზნებო პიესების და სულელურ ოპერეტების ყურებამ გაღიბირა, მაგრამ ამავე საზოგადოებამ, რა დაინახა ეს საშინელი გრიგალი ნიკიტებისა და უშლიერესის პოეზიისა, თვალები მოიფხინა, გამოიფხილა. ამასთანავე ხმა შურისა და კილოვისა არსიდან არ მოიხმოდა. ათი წელიწადია, რაც ავტორი გარდაიცვალა. მას აქედ პირველის მო-

სმებულნი ამ პირობათა მიღებაზედ, მიადგენ დასაზღვევად სოფლებს, თანხმად ამ დაწესებულებათა მოსწონებისა. დასაზღვევად განიარაღა ჩათვლება და საზოგადოება იმ დღიდან კისრულობს ზანუხის გებას, რა დღესაც გამოგზავნად იქნება დაწესებულების მიერ თხოვნა დასაზღვევისა, საგანგებო (წრიდათ, ანუ აკაქტის სელ-წრიდათა).

3) თუ დასაზღვევის პრემიას რაოდენობა ათი ათას მანათს აღემატება დამზღვევი საზოგადოებას, წრიდას გადდა დეპუტათ უნდა აცნობან.

4) დაგანგებული პურა მიიღება დასაზღვევად ანა უმეტეს 15% -ს სესხად აღებულ ფულსა და უაქველ შემოსევასა ანა უმეტესად ბაზრის მაწინდას; სოფო ნაყიდა პურა დასაზღვევად იფასად, რა ფასადაც იქნა შესადაული.

5) მეორე მუხლში აღნიშნულ მოსუნი-ბისათანავე, დამზღვევად საზოგადოებამ უნდა მასწაროს დასაზღვევის პრემიას სათხოვნელად იმ დაწესებულებას, რომელმაც ეს მოსუნი-ბა გამოგზავნა და ამასთანავე წარუდგინოს კაიტანისა დასაზღვევის სელშეკრულებას;

და 6) მეორე მუხლში აღნიშნულ მოსუნი-ბისა უნდა იყოს შემდეგი ცნობანი: სასელი, გარა და წოდება პურის მატარებისა, ადგილი, სადაც პურა შენახული, (მაწა, ქადაქი, სოფელი და სხვა); ხარისხი და რაოდენობა პურისა, რაოდენობა საწარმოსა შენახული პური, (რისა ედგება და სასურავი საწარმოსა), რაოდენობა სესხისა და იმ ფული-სა, რამდენადაც დასაზღვევად.

ს ს ო ლ ი ა. დეპუტათ გავზავნიდა მოსუნი-ბისა აღნიშნული უნდა იყოს, რამდენად ქსურს დასაზღვევად და სადა შენახული პურა (მაწა და საზოგადოება).

ქ ო რ მ ს კ ო ნ დ ე ნ ც ი ა

ს ო ფ. მ ე ლ მ ა მ ლ უ რ ი (გურია). თითქმის მეოთხე წელი სრულდება, რაც ჩვენში ფიროლები გაჩნდა და ჩვენი ბედი უკუღმა დატრიალდა. ამ ფიროლების გამო ჩვენში მოწვეულია მამასახლისად ს. წერეთელი და მასთან ოთხი მცველი. ს. წერეთელს დანიშნული აქვს ჯამაგირი ათასი მანეთი, რომელიც უნდა იხადონ წელიწადში ჩვენის სოფლის მცხოვრებლებმა. მაგრამ პირველად უნდა მოგახსენოთ, რომ ჩვენს სოფელში ოთხმოცდა ათას კომლამდგა აზნაურობა, თავად-სამღვდელოება და გლეხობა. ასე რომ ნახევარი ნაწილი ამ

ქმედების ბოლოს ისეთივე აღტაცება და ტაშის-კვრა ავგირვინებს.

— ტაში, ჩემო ძებო, ტაში! ტაში დაუკარით! — ჰყვიროდა სენეშალ, სანამ ფარდა ნელ-ნელა ეშვებოდა. არტისტები დალიონი და ბედნიერნი გამოდიოდნენ და თავს უკრავდნენ საზოგადოებას.

— დღეს გაცხარებით უკრავთ ტაშს და „ვაშა-ვაშა“-ს გაიძახით. ფირმეც-კი ათის წლის განმავლობაში შიმშილით კვჭი ეწოდა; თქვენ არ იყავით რომ მაშინ ყურსაც არ იბერტყავდით, და სანამ ცოცხალი იყო, ერთი თეატრი ვერ იპოვა, რომ მისი უფროსი დათანხმებულიყო და ეს პიესა წარმოედგინა. ახლა მაინც დაუკარით ტაში, ჩემო კარგებო! ის მოკვდა, მეტს ვერას დასწერს!..

— ფირმეცი განა ღარიბი იყო? — ვკითხე მოხუცს არტისტს, — მიხლოდა მისი დაპირება მომეგონებინა. — დიად, ღარიბი იყო, უბედური

სოფლისა შესდგება ზემოხსენებულ ოროდებისაგან. აღნიშნულს ჯამაგირს წინაპირველად ყველანი ვინდით რაც შეხედება თითოეულს კომლს. აგრ ერთი წელი გადის, რაც ს. წერეთელი ჩვენში მამასახლისად არის. ამ ბოლოს ხანს, ფიროდ საყურადღებო ცვლილება მოხდა ამ ფულის გარდახდის შესახებ: მთელი გადასახადი მამასახლისის შესანახად მარტო გლეხებს დააწვით და სხვა წოდებაგან თავისუფლებულ იქნა. ჩვენი სოფელი დიდის ხნის გაშენებული არ არის. რადგანაც ცოტა მცხოვრებნი ვიყავით, ფიცრის პატარა ეკლესია გვემონდა ეგებული, მაგრამ როდესაც სოფელი გაფართოვდა და გადიდა, ჩვენც შევეუდგეთ საუკუნო საქმეს—ქვის ეკლესიის აღშენებას და კიდევაც ერთ-გულად შევეუდგეთ მუშაობას, მაგრამ ჩვენს სოფელს დავთარი აერია და იმ ამბავმა, რომ მთელი გადასახადი მარტო გლეხებს დააწვა კისერზე, შეუძლებლად გახდა ჩვენთვის დაწესებულ ეკლესიის დასრულება. ამ სახით კაცის საქმე ღვთის საქმე დაგვივიწყა.

ა— მ ე ლ მ ა მ ლ უ რ ი

წერილი რედაქციის მიმართ

„ივერიის“ № 197-ში იყო მოხსენებული ქუთაისიდან მოწერილი ამბავი ეკლესიების გატეხის თაობაზე. რადგანაც მოამბეს შეცდომით უცნობებია რედაქციისათვის დაკარგულ ნივთების ფასი, ამის გამო საქიროდ დაინახე ვაუწყო მკითხველ საზოგადოებას, რომ პეტრე-პავლეს ეკლესიიდან მოპარულ ნივთების ფასი არ აღემატებოდა სამოც მანეთს, მაგრამ ეს ნივთები, როგორც მაცნობა ადგილობრივმა მღვდელმა, უკვე უპოვნიათ. ხოლო სასაფლაოს ეკლესიიდან არის მოპარული ცხრა მანეთისა და სამი აბაზის ნივთები და ორი აბაზი ფულად, სულ ათი მანეთისა.

ბ ლ ა მ ო ნ ი ნ ქუთაისის ქალაქის ეკლესიების მღ. ნ. ყუბანეიშვილი.
18 სექტემბერს
ქ. ქუთაისი.

რუსეთი

НОВ. ВР. იუწყება, რომ ამ წლის დამდგეს სახელმწიფო საბჭო გაარჩეს, თუ როგორ უნდა მოეწყოს ებრაელთა

იყო, მეტადრე ახალგაზდობაში. კიდევ მითომ დასწერა ასე ცოტა. საცოდავი პოეტი! იმას ოცნება და განცხრომა უნდოდა და ის-კი იძულებული იყო დიდის ხნის განმავლობაში დღიური სამუშაო ეძებნა ლუკმა-პურისათვის; იძულებული იყო ენციკლოპედებისა და ლექსიკონებისათვის სხვა-და-სხვა თხზულებათაგან სიტყვები ამოეკრიფნა და სტრიქონში ერთი ან ორი სუ აელო. ბოლოს მემკვიდრეობა დარჩა და გამდიდრდა... მაგრამ შეჰხედეთ, თეატრის დარბაზი ცალიერდება. ანტრაქტი დიდხანს ვასტანს, და ჩემი ამბავი კი მოკლეა. მაშ ყური მიგდეთ—დავიწყო.

— როცა ფირმეცი გავიცან, ორივე ოც-და-ხუთის წლისანი ვიყავით. მან იყო უნივერსიტეტს თავი დაანება და მწერლობას მოჰკიდა ხელი, რა თქმა უნდა, მშობლები ძალიან გაუწყრნენ. მამა საშინელი ავგული

მდგომარეობა რუსეთში.
საბაჟო ომის მოსასობად, რომელმაც დიდი გავლენა მოახდინა გერმანია და რუსეთი. დანიშნულია კომისია. ეს კომისია შეიქმნა თავის საქმეს ბერლინში და საზოგადო სურვილია, რომ კომისიის შრომაკეთილ-ნაყოფიერად დაგვირვინდეს, ე. ი. რომ ორთავე სახელმწიფოსთვის საზარალო ბაჟი საქონელზე მოსპობილ იქნას.

პეტრებურგში ველოსიპედი შეეჯობა ტროიკას. გასავლელი მანძილი იყო 25 ვერსი. ტროიკამ გაიარა ეს მანძილი 57 წამსა და 42²/₅ წუთში, ხოლო ველოსიპედისტმა 55 წამსა და 5¹/₅ წუთში.

სამეურნეო და სახელმწიფო ქონებათა სამინისტროს ახალი პროექტი შეუქმნა ველები რუსეთის საბალოსნო სასწავლებლებისა. ამ სასწავლებლებში სპეციალურად ასწავლიან ბალოსნობას და ამას გარდა სცდიან და გამოიკვლევენ, რომელ მკენარების გაშენება სჯობიან და ეცდებიან გაავრცელონ ხაღბში საბალოსნო ცოდნა. დაბალი საბალოსნო სასწავლებელი ორის ხარისხისა იქნება. სპეციალურად ასწავლიან მევენახობას ნიკიტის ბაღში, ბალოსნობას—უმანის სასწავლებელში. პენზისა და ნიკიტის სასწავლებლები პირველ ხარისხს კოლეგად გადაკეთდება; ბესარაბიის საბალოსნო სასწავლებელი—მევენახობის სასწავლებლად საშუალ სამეურნეო სასწავლებელთა კურსით. უმანის სასწავლებელი განსაკუთრებით სამეურნეო იქნება და ამას გარდა უმანშივე დაარდება ახალი პირველის ხარისხის საბალოსნო სასწავლებელი; ამისთანავე სკოლა, ხოლო მეორე ხარისხისა, დაარდება ვირონეში. სამინისტროს გარდუწყებია ეხლანდელზედ ბევრით მეტი ჰხარჯოს ამ სკოლებზედ.

ამ წლის სესიაში სახელმწიფო საბჭო განიხილავს საქმეს შესახებ ამოწყვეტილ თავად-აზნაურთა მამულებისა გადასწყვეტავს, მიეცეთ თუ არა თავად-აზნაურთა საზოგადოებათ უფლება მემკვიდრეობისა იმ მამულებზედ, რომლებიც არ არის აღნიშნული შთამომავლობის სიებში და აგრეთვე საქმეს ქალაქის უძრავ მამულებისას, რომლებიც რჩებათ უმემ-

იყო და პროვინციაში ნოტარიუსის მოვალეობას ასრულებდა. მას დღეს აქეთ შვილს ფულს აღარ უგზავნიდა. მაგრამ იმ ხანში კაცისათვის ყველაფერი ადვილი ასატანია, თვით სიღარიბეც-კი. ამასთან, ყველამ იცოდა, რომ ოკტავს შეძლებული დედამა ჰყავდა, შეეძლო ვალი აელო; ჩამოულ-დახურული ჩვენზე ნაკლებად არ იყო; პირ იქით, როცა ჩემს ღარიბს სამუშაო ოთახში შემოვიდოდა, ვოყირარდის ბოლოს, მაშინათვე მისს აბრეშუმის ყელსახვევს და ხავერდის თილტს ავიგდებდით ხოლმე სასაცილოდ. ამის გამო თითონ იმასაც კეკელას ვეძახდით. ოკტავი ღამაზი ყმაწვილი იყო—შავგერმანი, გრძელი და ხუტუტი თმა ჰქონდა, მოკლე წვერი; თვალები შეყვარებულ შველის თვალებს უგავდა. ლათინთ უბანში ქუჩის ქალების დაუხრობელი მტერი იყო; აი კლემანსიც იქ გაიცნო.

კვირად გარდაცვალებულ თავად-აზნაურთ.

ამა წინა ზღვაზედ და-ღუპულ გემის „რუსალკა“-ს შესახებ ოფიციალური ცნობები დაბეჭდილია **Правит. Вѣстник**-ში.

„უმთავრეს შტაბს 10 სექტემბერს მოუვიდა მოხსენება, სევაბორგის ნავთ-სადგურის უროსისაგან. ამ მოხსენებებშია სწავნილი, რომ კუნძულებს სანდამასა და კემარასთან, ჰელსინგფორსის ახლოს ზღვაში გამორიყა ნამეტრევეები გემისა, 9 ვალბაშული საფლოლი, სამი დამხსნეველი ნავი და ერთი ზღვაოსნის გვაში. ხომალდი „რუსალკა“ 7 სექტემბერს წავიდა რველიდან ბიორკე-ზუნდს, მაგრამ ქაზანდ აზოვის იცის, რა დაემართა. 10 სექტემბერს ბიორკე-ზუნდში მშვიდობიანად მივიდა პატარა გემი „ტუჩა“ და იმავე დღეს მოახდინეს განკარგულ ება „რუსალკა“-ს საძებნე-ლად. გაპზავნეს გემები: კრონშტადტიდან — „კრესერი“, ბიორკედ-დან — „ტუჩა“ და კიდევ რამდენიმე გემი რველისა და ჰელსინგფორსი-დან. გარდა ამისა გაგზავნილ იქნენ ზღვის ნაპირების დასათვალიერებ-ლად იახტა „როკსანა“ და რველი-დან ერთი ცეცხლის გემი. ზემოდ დასახელებულ ნივთებ გარდა აქამდე ჯერ არაფერი უპოვნიათ არ იციან, რა მოუვიდა „რუსალკა“-ს. გემს ეხლაც დაეძებენ. „რუსალკა“-ზედ იყო 12 აფიცერი და 166 ზღვაოსანი.

ჩვენ გვქონდა მოხსენებული, რომ გორის მახრის თავად-აზნაურთა მარშლის ბიბლიოთეკაში აღმოჩნდა ახალი ვარიანტი რუსულის კომედიისა — **Горе от ума**, უცნობის ხელით დიდის მეცადინეობით შესწორებული. **Нов. Время** ს გადაუბეჭდია ეს ამბავი და ამბობს, საქროა ეს ხელთ-ნაწერი შედარებულ იქნას გრიბოედოვის ერთ-ერთ ავტოგრაფთანაო.

უცხოეთი

საზრანგეთი. გარეშე საქმეთა მინისტრმა დეველმა უთხრა მწერლობის კომიტეტის წევრთ, რომელიც მივიდნენ მასთან მოსალაპარაკებლად იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა

— როგორ? — წამოვიძახე მე და სენეშალს სიტყვა გავაწყვეტინე. — კლემანსი?... ეს მოხუცებული დედაკაცი, ამას წინადა რა...

— სწორედ ეგ დედაკაცი. ისიც უნდა გითხრა, რომ იმ დროში საწყალი კლემანსი შესანიშნავი რამ იყო. ოცის წლისა, ლამაზი, ტან-წერწერი, — მისი წელი ორს ხელში ჩაეტეოდა, — და მშვენიერი, სქელი წაბლისფერი თმა. მაგრამ რა გამოვიდა? — ობოლი, უპატრონო, პარიზის ქუჩაში გამოადგებული, სიამოვნების მძებნელი და ერთი იმ ხელობის ქალაგანი, რომელიც... აბა, რა გითხრა? ოკტავმა პირველად პრადოში გაიწვია. ჯერ ერთად იყვნენ, მერე განშორდნენ, შემდეგ ისევ დაუახლოვდნენ ერთმანეთსა, ბოლოს კიდევ განშორდნენ. ერთს საღამოს მე და ოკტავი ჩემს ოთახში შევედით: ენახეთ, კლემანსი დაგვხვდა, მიღობდა აკანკალებული. წინ მათაფით წვინი

ილდესასწაულონ რუსეთის ესკადრის მისვლა:

„მთავრობა მწერლობაზე უკეთეს მოკავშირეს ვერ იშოვდა იმ ხალხის წარმომადგენელთა დასახვედრად, რომელიც ჩვენთვის ძვირფასია და ამჟამს ჩვენს მეგობრობით. იმათ პატივსაცემად გამართულ დღესასწაულს ისინი არ დაივიწყებენ. გუშინ ჩემთან იყო ბარონ მორენჰეიმი და ძალიან განარებულა, რომ ერთი გარემოება კიდევ განაცხადებებს იმ კავშირსა და სიმპათიას, რომელიც არსებობს საფრანგეთსა და რუსეთს შორის.“

საფრანგეთის ვაჭრები იუწყებიან, რომ პარიზის საბჭოს განზრახვა აქვს ხელოვნების ნაწარმოები მისცეს საჩუქრად რუსეთის ზღვაოსანთ, სახსოვრად მათის საფრანგეთში ყოფნისა. აღმირალს აველანს უფეშაშებენ ქანდაკებას: „შეიარაღებული მშვიდობიანობა.“ ქანდაკება წარმოადგენს ქალს, გაშლილის ფრღებით, თავზედ მუზარადი ხურავს და ხმაოხედ არის დაყრდნობილი; ფეხთან გამოქანდაკებულია რქა, რქიდან იზნევა ხილი; იქვე წარწერაა: „მშვიდობიანობა — შრომა.“ ქანდაკება ვერცხლისა იქმნება, ერთის მეტრის სიმაღლისა. მეორე ქანდაკება „ილია“ შაპოუსი, გაეგზავნება უფროს აფიცრებს რუსეთის ესკადრისას; ქანდაკება ბრინჯაოსი იქმნება, სიმაღლით 75 სანტიმეტრი. იგივე ქანდაკება, მხოლოდ მეტრე ზომისა, გაეგზავნება თითოეულს აფიცრს, პატარა ყუთით, რომლის სახურავზედაც ამოჭრილი იქმნება პარიზის გერბი და სახელი აფიცრისა. რაც შეეხება იმას, რა საჩუქრებს დაურთებენ რუსეთის ზღვაოსანთ, ჯერ არ არის გადაწყვეტილი. არც ის არის გადაწყვეტილი, აღმირალს აველანსა და ესკადრის აფიცრებს მიეცეთ თუ არა მედალები სახსოვრად მათის ყოფნისა პარიზში. საფიქრებელი კია, რომ გადასწყვეტენ ასეთის მედალების მიცემას. ხარჯი საღვთსასწაულზედ და საჩუქრებზედ ნაანგარიშეგია 350 ათას ფრანკად. გარდა ამისა პარიზის საბჭომ გადასდო 150,000 ფრანკი პარიზის ღარიბთათვის დასარიგებლად.

გერმანია. რუსეთ-გერმანიის საბა-ტო ომი მალე უნდა გარდაწყდეს. უკვე შეიკრიბნენ ორთავ სახელმწიფოს დელეგატები და შეუდგნენ სჯას, თუ როგორ შეიძლება ორთავ სახელმწიფოს ინტერესების შეთანხმება. ხოლო ეხლავე თვით გერმანიაში ორ-

ედგა, მაგრამ არა სქამდა. ვკითხეთ ამბავი. ამ დროს ერთი ექიმი სტუდენტი შეგვეწერო. გასინჯა ავადმყოფი. ფილტვების ანთება ჰქონიაო, ფილტვების ანთებას კიდევ ვაცივებაც ზედ დაჰმატებიაო. რა უნდა გვექნა? ქალს ერთი საცოდაოდ მოწყობილი ოთახი ექირა. ფული არ გაგვანდა. სტუდენტმა სამკურნალოს სახელი ახსენა. ამაზე ქალმა ტირილი დაიწყო. ოკტავი მეტად კეთილის გულისა იყო: ჩაისვა ეტლში და თავის ოთახში წაიყვანა. როგორც დას, ისე უვლიდა. მალე ფეხზე წამოაყენა. როცა სრულიად მორჩა, რა თქმა უნდა, გარედ არ გაუგდია. მას აქედ ოცი წელიწადი ერთმანეთის არ მოჰპოვებიათ. — როგორ?... ფირმეცა! პოეტო! იმ ქალთან... — ეს ქალი, ჩემო კარგო, ღარიბი ბავშვი იყო ქუჩისა და ბუნებისა; ოცის წლისამ სისუღილე ჩაიდინა,

გვარი აზრი იჩენს თავს, ერთი მეორის საწინააღმდეგო. ერთის მხრივ მეურნეთა და ბისმარკის დასია, რომელიც სცილილობს ვადაცუდონ რუსეთ-გერმანიის მოლაპარაკება, წინააღმდეგობა გაუწიონ და დასაწყის-შივე განაქარწყლონ. ხელ შეკრულობის სურვილი. მეორე დასი ხელ შეკრულობის მომხრეა და მხათა საძებნობო კეთილ-განწყობისა. ამ დასის მომხრე ვაჭრები **Berlin. Boers. Cour.** ამბობს:

„ყველამ ვარგად იცის, რომ საბა-ტო ომის განგრძობა უფრო დიდს ზარალს მისცემს მომავალში ორთავ მხარეს, ვიდრე აქამომდე. ექვ ვარგევა, რომ აქამომდე ორთავ სახელმწიფოს ვაჭართ მტკიცედა სწამდათ, რომ აწინდელი საქმის ვითარება დროებითია და მალე უნდა შეცვლილი იქმნას. ორივე ქვეყნის ვაჭრობა დროებითაა შეჩერებული და არა სამუდამოდ მოსაზობილი. ორივემ შეაჩერეს სკი-დე-გასყიდვა და შეაჩერეს არა სამუდამოდ, არამედ მცირე ხანს, გადასდეს დროებით. ხოლო მაშინ, თუ მოლაპარაკება შესწყდა და საბა-ტო ომი სამუდამოდ გამოცხადდა, ორივე მხარე ყოველწლიურ კავშირს მოსაზრებს ურთიერთ შორის. აი ამისთვის არის საჭირო, რომ ეხლანდელ მოლაპარაკებას დიდს ყურადღებით და მოფიქრებით მოეპყრან და ხელი შეუწყონ ხელ-შეკრულობას და საქმის კეთილად დაბოლოებას.“

ხელ-შეკრულობის მოწინააღმდეგეთ შესახებ ვაჭრები ამბობს: გერმანელთ, რომელნიც მოწინააღმდეგენი არიან ხელ-შეკრულობისა და რომელნიც დამყარებულან ბისმარკის თანამოაზრე ვაჭრებზედ, სჯერათ, ვითომც შეიძლებოდეს ხელ-შეკრულობის მიღება იმ პირობით, რომ პურს ბაჟი არ დააკლდეს, ეს ბაჟი სხვა სახელმწიფოებებზედ შეიკრიბოს პურის ბაჟს არ გაუთანასწორდეს. ეს აზრი სულელობია. რუსეთთან არ შეიძლება მოლაპარაკება, თუ არ დავიმედეთ, რომ ხორბალის ბაჟს შევამცირებთ. ჩვენ გვესმის, როცა გვეუბნებიან არ გვიანდა რუსეთს შევეკრათ პირობითაო, ხოლო ის-კი ვერას გზით ვერ წარმოგვიდგენია, თუ შეიძლება ხელ-შეკრულობა ისე დამთავრდეს, რომ უმთავრეს სავაჭრო საქონელს რუსეთისას — ხორბალს — ბაჟი არ შეუმცირდეს. მეორე წერილში იგივე ვაჭრები ამბობს:

სავაჭრო ხელ-შეკრულობას რუსეთთან დიდი ეკონომიური მნიშვნელობა აქვს გერმანიისათვის და ამის შეგნება ჩვენ-მეორ ბევრად გააადვილებს საქმის დაბოლოებას. თუ გერმანიასა და რუსეთს შორის ხელ-შეკრულობა არ მოხერხდება, ამით ორ სახელმწიფოთა პოლიტიკური დამოკიდებულება შეცვლება. მაინცა-და-მაინც ამას ბევრად მეტი მნიშვნელობა ექმნება, ვიდრე ფრანგების აღტაცებულ დემონსტრაციებს რუსეთის ესაღრის მისვლის გამო.

მაგრამ გულიმანიც კეთილი ჰქონდა. ოკტავს მაგიერი სიკეთე იმიო გადაუხადა, რომ მისი უკეთესი, უერთგულესი მეგობარი შეიქმნა; იმაზე ამოსდიოდა ღმ ჩასდიოდა მზე. ორთავს ცუდი დღე დაადგათ. მოვალეებმა გააგეს, რომ ფირმეს სახლიდან არას უგზავნიდნენ; ყველამ უარი უთხრა — ვეღარ გენდობითო. უნდა რაიმე ღონე ეღონა ლუკმა პურის მოსაპოვებლად. ეპ, ვინ იცის რა ძალდ უმადურად სცხოვრებდა საწყალი პოეტი მთელის ათის წლის განმავლობაში? პლენანის ქუჩაზე ორი ოთახი ექირა; ყოველ ცი-სმარე დილას ომინიუსს მოასკუბდებოდა ზემოდან და რიშელიეს ქუჩის-საკენ გასწევდა ბიბლიოთეკაში წიგნების საქექად. — აი მაშინ იყო, ლარუსის ლექსიკონისათვის მასალებს რომ ჰკრეფდა. კარგად რომ დაბნე-ლიდებოდა, სახლში ბრუნდებოდა. სქამდა იმას, რასაც კლემანსი და-ხვედრებდა. ერთი პატარა, საცოდა-

Hamburger Nachrichten იუწყებ-ბა, რომ ამ დღებში ბისმარკი ვადა-ესახლება ფილდრისრუეს. ამიტომ ის ხმა ტყუილია, ვითომ იმპერატო-რი და ბისმარკი ერთმანეთს კისინ-გენში შეხვედებიანო.

უცხოეთის წვრილი ამბავი

ბრიტანიის საზღვრო სსზოგადოებას თავის დაარსების დღეა, ე. ი. 1804 წლიდან, 10 მილიონი სტერლინგი (100,000,000 მანათი) დაუხარჯავს სსვლოთა წიგნების თარგმნას, ბეჭდვას და გავრცელებას.

შეტრებურგის ჰანდრავის მოთამაშეთ დადი საომოენება მოკლეთ: 15 და 26 სექტემბერს შეტრებურგის ჰანდრავის მოთამაშეთა კლუბში შეიჯობნებან ორი ცნობილი საუკეთესო მოთამაშე ჰანდრავისა — ჩიგორინა და დოქტორი ტარან-ში. უკანასკნელა განთქმულია გერმანი-აში ჰანდრავის თამაშით; სსვდაც-გა შეს-ჯობნებან კისმე, ყველგან დაუძარცხნა და ზარეკლია სსხუქარა მიუღა. სსვათა შორის, მიუღია ზარეკლია სსხუქარა ბრესლავეში 1889 წ., მანესტერში 1890 წ. და დრეზენში 1892 წ. თუმცა ისეთ ცნობილ მოთამაშეებს, რო-გორნიც აჩანს სტეინიცი და ჩიგორინა, ტარანში ჯერ არ შესჯობნებან, მაგრამ ამ თამაშობას მოკავრულთა შორის-გა სსხელ-განთქმულია და შესამჩნევი ადგი-ლი უჭირავს. ტარანსა და ჩიგორინის ჯერ ჰანდრავის უნდოდათ შეჯობნება, სო-ლო ეს ტარანსა ჯერ მოახსენა. ესლა ჩიგორინმა შეტრებურგს მოაწვია და ამასაც თანხმობა გამოაცხადა. მომგება მიადებს წამებულისაგან 5000 მარკას. უნდა თამაშონ ათჯერ და ის წათვლებს მომგებან, რომელიც წინა-დამგებს ათ უამს. თუ ჰანტია გაუ-იმდა, ე. ი. ჯერე ერთმა ჯერ მოაგო, არ ანგარანშება. თუ როგორ წავა ჰარ-ტია, დეპუთი აუწყებენ ყოველ დღე ამერავს.

ამ რეკავ სსვდამოქონ ომს გარდას-სსხანდრავო ომიცა აქვს რუსეთს გერმ-ნისათან.

თავ-გ ზს დახსეული მქრო. იტა-ლიის ჯარის აღდებების დროს მეფე ჰუმბერტო ერთს ქალაქში ჩამოსდა და კარგა ხანს დაწხა. რასაკვირეკოა, ქა-ლაქის ყოველ მოსკლენი მიეგუბნენ. ყვე-ლაყუბი რავზედ მადიოდა, ვადრე ქა-ლაქის მოურავი არ წასდგა მეფის წა-

ვი ლამა ედგათ სტოლზე მწვანე სინათლის მრიდით (**abat-jour**) და ის უნათებდათ სუფრას; დანა-ჩანგალი დაწოლუნებული იყო, ხელსახოცები ქუქიანი. ვახშამს კიდევ ყველს და-ატანდნენ ზედ ორთავნი და ეს იყო. შემდეგ მთელი ღამე დილის ორ-სამ საათამდე „გადასაწერს“ უჯდა. გა-დასაწერი, რომელიც კილომეტრე-ბით იზომებოდა და ფულს ისე აძ-ლევდნენ, „გადასაწერი“ საშინელი მოსაწყენი და ძილის მომგვრელი. მეგრე, აჩქარებით წერა ქუქიან სუ-ფრაზე, ღუმელის გვერდით, სადაც სარეცხისათვის წყალი თებოდა, და სადაც ყავადანი იყო შემომდგარი! მარტო რომ ყოფილიყო პოეტი, ამი-სთანა სიცოცხლეს ვერას გზით ვერ აიტანდა. მაგრამ გვერდით ჰყავდა ეს შვილი ერისა: მწვანისისაგან სხვა-და-სხვა წვინან საქმელებს უკეთებდა, გვერდით ჰყავდა ეს ტკბილი და მზრუ-ნველი არსება, რომელიც მხნე იყო,

წაშე. წინადა ეს მოურავი მძაფე ეყო და ზანაშობას ძალიან უყვარდა, მაგრამ მე-ფის წინაშე-გა სსხუქარა მთავრე-საყავა. როდესაც მეფის მოკვდას და ქა-ლი წამათრეო, მისი სსვამა-სსხუქარა-სა-თქვენო უდადებულესობაზე, ესლა, რო-დესაც მე გისხლეთ, შეგმიდინათ გულ-დამშეადებით განისჯენთო.“

საბრდუს ახალ პიესას **Madame Sans-Crène** ამ დღებში ითამა-შებენ პარიზის თეატრში **Vaudeville**. ერთი გმირთავანი ნაპოლეონ პირვე-ლია. **Sans-Crène** ცოლია მარშალ ლეფებურისა. კომედია-დრამა იუყე-ბა პაროლოგიით 1893 წელს პარიზს და თავდება 20 წლის შემდეგ პარი-ესა და კომპენში. ნაპოლეონი დახა-სიათებულია, როგორც ოჯახის პატ-რონი.

სამხედრო დრამა „ნაპოლე-ონ“. პარიზის თეატრი **Porte St.-Martin**-ი ამხადებს ახალ დრამას „ნა-პოლეონ“, რომელშიც 6 მოქმედე-ბაა და 66 სურათი, მათ შორის: „დავირგვინება იმპერატორის ყოზე-ფინისა“, „დავირგვინება ნაპოლეონ-ისა“, „წმ. ელენეს კუნძულზედ“, „იმპერატორის გარდაცვალება“ და სხვა. წარმოდგენაში მონაწილეობას მიიღებს 200—300 კაცი და დიხა-რჯება 250,000 ფრანკი.

გამოსაღები ცნობანი

სამეურნეო იარაღა, სხუ სსვა ნიეთი, რეინისა და ფოლადისა, რომ არ დაყან-გდეს, სსვროთა შემოდგომისზედ, როცა ქუშობას გათავდება, ვარგად წაქვას ჩერთ ქრთად აჩუქელი ოთხა წილი (წონით) ქონა და ერთი წილი ფისი.

დებემა

19 ენკენისთვე **პეტიტრეზი.** რუსეთი მიიღებს მონაწილეობას სემეცნიერო სამრე-წველო სახელოსნო გამოფენაში, რომელიც იქმნება მომავალ წელს ანტვერპენში. ვისაც მონაწილეობის მიღება სურს, უნდა გამოუცხადოს სავაჭრო დეპარტამენტს ამ წლის 1 ნო-ემბრამდინ დაწვრილებით ცნობის შეტყობა შეიძლება დეპარტამენტში, ადგილობრივ გუბერნატორთან, ბირ-

როგორც გლეხის ქალი მკის დროს და კოპშია და ლამაზი, როგორც იდ-პარკის ამაზონი, გვერდით ჰყავდა ეს დედაკაცი, რომელიც იმდენად მხნე და გაჭირების ამტანი გამოდგა, რომ ათის წლის განმავლობაში თავის საყვარლისათვის ერთხელაც არ უთქვამს: „ტანთ არ მიკვია და ფეხ-თაო“. გვერდით ჰყავდა ეს კეთილი მეგობარი, რომელიც დრო-გამომევე-ვით, როცა ის თავისს საქმეს ჩაჰკი-რკეტებდა, ეს თმებს გადუშლიდა პი-რისახეზე და აკოცებდა ტუჩებში. მუშაკი, რასაკვირველია, უფრო მხნე-დებოდა. თუ ძილისათვის ცოტა დრო ჰქონდა, სამაგიეროდ, იმისთანა გულთან იყო ჩახუტებული, რომლის იმედი დიდადა ჰქონდა... მოდი და ახლა ამისთანა კავშირს დროებითი კავშირი დაარქვი! თ. სა — კია (დასასრული იქნება)

ქისა და სავაჭრო კომიტეტებში.
დამზღვეველ საზოგადოებათ, რომელნიც პურს აზღვევენ შემცირებული ტარიფით, შეერთდნენ საზოგადოებანი: „პეტერბურგი“-სა, „მოსკოვი“-სა, „საკომერციო“, „ჩრდილოეთი“-სა, „ვარშავისა“, „იაკობ“, „ნა-დეჟა“, „ვოლოგა“ და „როსსიანი“.

პარიში. გამართვა დღესასწაული-სა ტულონში 550,000 ფრანკი დავადება.

გუანოს-ანიმისი. რევოლუტია არგენტინის რესპუბლიკაში გათავდა; ნაციონალური გვარდია დათხოვნილი იქნა.

ბანბაქო. საფრანგეთი მოწადინებულა დაუთმოს რუსეთის კუნძული კანსამიტი, ქვა-ნახშირის საწყობად.

მინა. ლოკიდგან იწყებია, რომ სტრიაში დიდი კრება იყო რუსთა დანისა, რომელიც იმ აზრს დაადგა, რომ აუცილებლად საქირაა რუსთა დანების შეერთება და რუსეთის დეპუტატებმა, რომელთაც არ მოსწონთ საბრთხილო კანონის შემოღება პრაგაში, უნდა წინააღმდეგობა გაუწიონ მთავრობის წინადადებას პარლამენტში ამ განკარგულების შესახებ.

ბერლინი. საბაჟო კონფერენციაზე მოსულ რუსეთის დეპუტატებს ხანგრძლივი მოლაპარაკება ჰქონდათ ბეტრინგთან. ორთვე მხარე მასია-მოგნო შთაბეჭდილება გამოიტანა მოლაპარაკებიდგან და დაწმუნდა, რომ ყველანი მოწადინებულნი არიან სავაჭრო ხელ-შეკრულება დააბოლოონ და იმ აზრით არ შეყრილან, რომ მოურიგებლობის ბრალი ერთ-მანერთს დასდონ. ვაჭრები მოუთმენლად ელიან მოლაპარაკების შედეგს, მეურნეთა კავშირი სცდილობს საოლქო კრება გაამართინოს მეურნეთა ინტერესების დასაცვლად. National Zeitung-ი ჰკიცხავს ამ კავშირის საქციელს, რადგანაც ექსპერტთა შორის, რომელნიც მოწვეულნი არიან რუსეთ-გერმანიის სავაჭრო ხელშეკრულების შესამუშავებლად, საქამო რიცხვი ურევია მეურნეთა.

მადრიდი. პალას, რომელსაც მარშალ კამპოსის მოკვლა უნდოდა, სიკვდილით სასჯელი განუჩინეს და განაჩენს ორშაბათს დასრულდებენ.

20 სექტემბერი

პარიში. პეტერბურგის გაზეთების დელეგატები ახსენებენ, კომაროვი, ნოტოვიჩი და სუვორონი გუშინ მიიღო რუსეთ-საფრანგეთის დღესასწაულების გამართველ კომიტეტმა.

ლონდონი. გუშინ გათავდა შეთანხმება საფრანგეთისა და სიამ შორის, თანხმობის ქაღალდს ხელის მოაწერენ 30 ოქტომბერს.

გამოსაღები ცნობანი ჩინის ზვის მიმოსვლა

ტფილისიდან ბათუმს მიღის საფოსტო მატარებელი 9 ს. 30 წ. დილ.
ბათუმიდან ტფილისს მიღის . . . 9 2 წ. საღ.
. 12 ს. 25 წ. შუად
ტფილისიდან ბაქოს მიღის 1 ს. 20 წ. შუად.

ბაქოდან ტფილისს მიღის . . . 5 ს. 50 წ. საღ.
ტფილისსა და განჯას შუა. ტფილისიდან განჯას მიღის . . . 9 ს. 30 წ. საღ.
განჯიდან ტფილისს მიღის . . . 7 ს. 20 წ. დილ.
ტფილისიდან ხაშურს მიღის 3 ს. დ. ხაშურიდან ტფილისს 8 ს. 10 წ. დილ.
მიმოსვლა ცეცხლის გემებისა შავს ზღვაზედ

ბათუმიდან გადის:
ხუთ შაბათობით: დღისით 4 საათზე მოკლე გზით, შეივლის ნოვოროსისკის გზით, შეივლის ფოთსა და ყველა ნავთსადგურში. სამ შაბათობით: დღისით საათზე სოხუმისა და ნოვოროსისკით.

ბათუმი მადის:
ღამის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკისა და სოხუმით.
ოთხ შაბათობით: დღით სწორე გზით კერხსა და ნოვოროსისკით.
პარასკეობით: საღამოთი შორის გზით ყველა ნავთსადგურში შეივლის.

ფოთში მადის:
საფოსტო და სახალხო ბათუმიდან კვირ დღით, განთიადისას.
პარასკეობით: საფოსტო და სახალსა შაბათობით: დღისით სახალხო და საქონლისა ოდესიდგან.

ხუთ შაბათობით: სახალხო და საქონლისა ბათუმიდან, დღისით.
ფოთიდან გადის:
პარასკეობით: ნაშუადღევს ორ საათზე საფოსტო და სახალხო ოდესში და ყველა ნავთსადგურში შეივლის, დღის 5 საათზე.

ხუთ შაბათობით: საფოსტო და სახალხო საქმის გათავების შემდეგ ბათუმი. ყ ახალხო და საქონლისა ბათუმი, სამ შაბათობით, დღის 10 საათზე.
სახალხო და საქონლისა ხუთ შაბათობით ოდესში და ყველა ნავთ-სადგურში შეივლის.

საქონლისა და სახალხო გემზე II და III კლ. ასის მოგზაურები მიიღებიან უსაგზლო-დაც

ბანსკალეხანი

თესლი აბრეშუმის ჭიხის ქმთა პასხალიდებისა ბრუსსაში (ოსმალეთი)

ნოემბრის დამოწვევს მივიღებთ გასასყიდად ცელულიარნი გრენა ქმ. პასხალიდებისას.

მიმართეთ ტფილისში **როდოკონ-ნაპის** სააგენტოს, სასახლის ქუჩა, ქარვასლა ტფ. სათ. აზნ. ბანკისა № 128, აგრედვე გავკასიის საიმპერატორთა სამეურნეო საზოგადოებას.

გამოვიდა და ისყიდება ქაბოკელთა ამხანაგობის წიგნის მღაზიაში

არაკები

მოწაფეთათვის სახმარებლად **სულხან-საბა ორბელიანისა** გამოკრებილი „სიბრძნე-სიერუიადამ“ ფასი 25 კაპ. (3-6-2)

გბილის ექიმი
ა. ი. ორბელი
სოლოლაკზედ, საკუთ. სახლებში № 14-16
ზვადმყოფებს მიიღებს:
ღლით 8-დან 12 საათამდე.
საღამოთი 4-დან 6 საათამდე.
კვირა-შუამ დღეებში
ღლით 8 საათიდან ნაშუადღევ 2 საათამდე. (150-100)

წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში

ისყიდება შემდეგი წიგნები: მან. კაპ.

ახალი ვარიანტი წმ. ნინოს ცხოვრებისა	40
ბუნების კარი ყლით ი. გოგებაშვილისა	90
გეომეტრია II მ. ყიფიანისა	50
ვისრამიანი	1 50
თხზულ. რ. ერისთავისა I	1
თხზულ. რ. ერისთავისა II	40
კოკორი, ანუ ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი, სახლობაში სახმარებელი, ი. გოგებაშვილისა	10
კრილოვის არაკეტი, თარგ. აკაკისა	30
იგივე მშვენიერის ყლით	80
მოთხრობანი ვეპა-ფშაველასი	30
შექსპირის დრამები ს. ყიფიანისა	20
პატარა მოამბე II აღ. მიჩინაშვილისა	10
რობინზონ კრუზო, თარგ. ან. თუმანიშვილისა	30
რუსი მგელი გ. წერეთლისა	15
ქილილა და დამანა	3
შაღვას თავგადასავალი ცახელისა	15
ცვარი შ. მღვიმელისა	30
წითელი ფარანი, თარ. ანდრონიკაშვილისა	15
ხომლი, ანუ რჩეულთა ლექსთა კრება, ი. გოგებაშვილისა	30
ხატაური ან. თუმანიშვილისა	10
კონა ი. გოგებაშვილისა	50
კუნწულა, ანუ მოთხრობანი მოზრდილ ყრმათათვის ი. გოგებაშვილისა	40
შინაური საქონელი და იმისი მოვლა-მოშენება ი. როსტომაშვილისა	5
ვიქტორ-ჰიუგოს რომანი-დამ „ოთხმოც-და-ცამეტი წელი“ დ. ყიფიანისა	20
სიბრძნე-სიტრუის წიგნი ს. ორბელიანისა	50
ლექსები ვახტ. ორბელიანისა	20
დავით აღმაშენებელი, დრამა აღ. ორბელიანისა	40
გმირისყულის ქალი, მოთხრობა ს. მგლობლიშვილისა	20
მეველე, მისივე	10
თავადი იერონიმე, მისივე მთიული სოსე, მისივე	10
ქრისტინე, ე. ნინოშვილისა	20
რადენიმი მოთხრობა მისივე	50
ოტელო, დრამა შექსპირისა, თარგ. ი. მაჩაბლი-სა	50
ქართული გრამატიკათ. ყორღანისი	55
ლექსები გრ. ორბელიანისა სამხარეულო ქართულისა და ევროპიულის საქმელებისა	1 20
თხზულებანი ი. დავითაშვილისა	80
სურამის ციხე, მოთხრობა ქონქაძისა	25
თამარ, სპარსული ლეგენდა	10

გამოსაღები ცნობანი პირველი კერძო სამეურნეო-სა-ბიზნესო-სა-კომერციო-სა-ბანკო-სა-კომპანია

ექიმის ნავასადი (კუკიაში, ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ).
ავადმყოფთ იღებენ და სინჯავენ ექიმნი ყოველ-დღე, კვირა დღეებს გარდა. დილაობით იღებენ:

ბ. ა. ნავასადიანი, 11-12 საათამდის იმათ, ვისაც სჭირს სნეულე-ბანი: გარეგანი (ხირურგიული), კბილებისა, ვენერიული და ათაშანგი (სიფილისი).
ე. მ. ჩაქოანი, 9-10 1/2 საათამდის, სნეულებანი: თვალის და ნერვებისა—ტაში ტკივილებისა.
დ. გ. რუდკოვსკაი, 10-11 1/2 საათამდის, სნეულებანი: შინაგანი, ბავშვისა და დელათა სქესისა.
ა. ჭ. პრეტსკოვსკაი, 11 1/2-12 1/2 საათამდის, სნეულებანი: ყურ-ს, ყელის და ცხვირისა.
ს. ზ. კანაშკინი, 1-1 1/2 საათამდის, სნეულებანი: შინაგანი და ბავშვებისა.

საღამოობით მიიღებენ:
ა. გ. ჩუპოვსკაი, 5-6 საათამდის, სნეულებანი: თვალის და გულ-მკერდისა; ხიმიურად და მიკროსკოპიულად გასინჯავს ნახველს (ხორხს) და შარდს.

ს. ა. გადამსკაი, 6-7 საათამდის, სნეულებანი: ათაშანგი (სიფილისი), ხორცის კანის და გარეგანი (ხირურგიული).
ბ. ა. ნავასადიანი, 7-7 1/2 საათამდის.
ე. ა. ფრანკოუსა, 7 1/2-8 საათამდის, სნეულებანი: ყურის, ყელის, და ცხვირისა, ორ შაბათობით, ოთხ შაბათობით და პარასკეობით.
რჩევა-დარიგების და რეცეფტის დაწერის ფასი ათა შაურია; ფასი ექიმთა კრების რჩევისათვის (კონსილიუმისათვის) და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.

დირექტორი სამეურნეო-სა-ბიზნესო-სა-კომერციო-სა-ბანკო-სა-კომპანია, დირექტორი მედიცინისა ნავასადიანი.

პანსიონი ტერ-აკოვოვისა
გიმნაზიის და რეალურ სასწავლებლის ოთხის კლასის კურსით
გადვიდა განოვის ქუჩასზედ, № 11, საკუთარი სახლი
იუვანს შეგირდებს მოსამზადებლად **გიმნაზიისა, ჩაალურ სასწავლებლსა და კადეტთა კორპუსში** მეოთხე კლასამდე, **მიწის მომართა და იუნკარების სასწავლებლში** მისაღებლად.
პანსიონთან არის საყმაწვილო ბაღი.
პანსიონში ასწავლიან გიმნაზიის მასწავლებლები.
(8-950-7)

„ნაპის პაპრკე“
„მიუსკ“ დუსები ახალი ამბავი „მიუსკ“ სან. დოდეკ.
საპონი—ნევის კაპრიზი“
ლუხავი—ნევის კაპრიზი“
ოდეკოლონი—ნევის კაპრიზი“
სატონი—ნევის კაპრიზი“
სატუნეცია და სასიმიო ლაბორატორიისა.
„პაპრიკ ნაპის“ გასაკეთებელს იარაღს მრავალი კარგი ღირსება აქვს და დამზადებულია ქ. ჩიკაგოს გამოფენისათვის.
საწყობები: С.-ПЕТЕРБУРГЪ, площадь Александринскаго театра, 9.
Москва, Никольская, д. Шереметьева.
Варшава, Новый Свѣтъ, 37, და საუკეთესო რუსეთის მაღაზიებში
(50-12)

Leichner's Fettwaxer
მსუქანი ზუღრს ლეიხნერის კოლოფით 1 მანეთია
პულრა ღილისა და საღამოს სახმარი, სახეს არ ემჩნევა. პირის კანს აკეთებს. თეატრის გრიმისთვისაც კარგია. მსუქანი ფერ-უმარილი. ყარანდაში წარბებისთვის. რუსეთის ყველა აფთიაქში და კოსმეტურ მაღაზიებში იშოვება.
ლ. ლეიხნერი, ბერლინი,
ბელგიის საიმპერატორო თეატრის იჯარადარი.
უმთავრესი საწყობი რუსეთისათვის: В. Аурихъ, Колокольная, 18-19.
С.-Петербургъ. 6-6